

KHS MS kraje Ostrava

odbor hodnocení vlivu na zdraví

Zpráva drogové epidemiologie za rok 2005

**PaedDr. Zdeněk Moldrzyk
Leona Matuszczyková**

Ostrava, květen 2006

OBSAH

Seznam tabulek	3
Seznam obrázků	3
1. Drogový informační systém (DIS) - 2005	4
2. Incidence žadatelů o léčbu - uživatelů drog v MS kraji	4
3. Incidence žadatelů o léčbu - gamblerů v MS kraji	7
4. Intoxikace v souvislosti s užíváním drog	8
5. Výměnný program stříkaček a jehel	8
6. Prevalence žadatelů o léčbu - uživatelů drog v MS kraji	9
7. Prevalence žadatelů o léčbu - gamblerů v MS kraji	12
8. Závěr	12

Seznam tabulek

Tabulka 1 – Počty hlásících LK center v MS kraji v roce 2005	4
Tabulka 2 – Incidence a specifická incidence žadatelů o léčbu - uživatelů drog na 100 tis. obyvatel v okresech MS kraje v roce 2005	4
Tabulka 3 – Noví žadatelé o léčbu – uživatelé drog podle věkových skupin a pohlaví v okresech MS kraje v roce 2005	5
Tabulka 4 – Základní droga - počty nových žadatelů o léčbu - uživatelů drog podle okresů v MS kraji, 2005	5
Tabulka 5 – Základní droga - počet nových žadatelů o léčbu - uživatelů ve věkových skupinách v MS kraji, 2005	5
Tabulka 6 – Základní droga - způsob aplikace podle pohlaví u nových žadatelů o léčbu – uživatelů drog v MS kraji, 2005	6
Tabulka 7 – Drogy užívané v kombinaci se základní drogou u nových žadatelů o léčbu – uživatelů drog v MS kraji, 2005	6
Tabulka 8 – Gambling podle okresů a věkových skupin u nových žadatelů o léčbu v MS kraji, 2005	7
Tabulka 9 – Intoxikace u uživatelů drog podle okresů a pohlaví v MS kraji, 2005	8
Tabulka 10 – Intoxikace drog podle základní drogy a pohlaví v MS kraji, 2005	8
Tabulka 11 – Intoxikace uživatelů drog podle věkových skupin a frekvence užití	8
Tabulka 12 – Počet výměn stříkaček a jehel v jednotlivých okresech MS kraje, 2005	9
Tabulka 13 – Prevalence a specifická prevalence žadatelů o léčbu – uživatelů drog na 100 tis. obyvatel v okresech MS kraje v roce 2005	9
Tabulka 14 – Všichni žadatelé o léčbu - uživatelé drog podle věkových skupin a pohlaví v okresech MS kraje v roce 2005	10
Tabulka 15 – Základní droga - počty všech žadatelů o léčbu - uživatelů drog podle okresů v MS kraji, 2005 ..	10
Tabulka 16 – Základní droga - počet všech žadatelů o léčbu – uživatelů drog ve věkových skupinách v MS kraji, 2005	10
Tabulka 17 – Drogy užívané v kombinaci se základní drogou u všech žadatelů o léčbu – uživatelů drog v MS kraji, 2005	11
Tabulka 18 – Základní droga – způsob aplikace podle pohlaví u všech žadatelů o léčbu – uživatelů drog v MS kraji, 2005	11
Tabulka 19 – Vzdělání u všech žadatelů o léčbu – uživatelů drog podle okresů v MS kraji, v roce 2005	11
Tabulka 20 – Zaměstnání u všech žadatelů o léčbu – uživatelů drog podle okresů v MS kraji, v roce 2005	12
Tabulka 21 – „S kým klient žije“ u všech žadatelů o léčbu – uživatelů drog podle okresů v MS kraji, v roce 2005	12
Tabulka 22 – Gambling podle okresů a věkových skupin u všech žadatelů o léčbu – uživatelů drog v MS kraji, 2005	12

Seznam obrázků

Obrázek 1 – Aplikace základní drogy u nových žadatelů o léčbu v MS kraji v letech 2002-2005	6
Obrázek 2 – Gambling jako základní droga u nových žadatelů o léčbu, procentuální porovnání MSK a ČR v letech 2002-2005	7
Obrázek 3 – Výměnný program stříkaček a jehel v MSK v letech 2000-2005	9

1. Drogový informační systém (DIS) - 2005

Od roku 1995 hygienická služba provozuje drogový informační systém a shromažďuje data o žadatelích o léčbu - uživatelích drog a gamblerech. Jedná se o osoby, které požádaly o léčebnou, poradenskou či sociální službu v některém léčebně kontaktním centru. Tato kontaktní centra jsou rozdělena do tří skupin. Nízkoprahová centra jsou určena k včasné krizové intervenci, poradenství, zdravotní a sociální pomoci osobám s nízkou motivací k léčbě. Ambulantní poradny zajišťují léčebně preventivní péči v oblasti psychoterapie, farmakoterapie a socioterapie. Lůžková zařízení poskytují komplexní program, jehož cílem je trvalá a důsledná abstinence od všech návykových látek. V MS kraji bylo v období od roku 2002 evidováno celkem 43 kontaktních center. Jsou provozována většinou nestátními subjekty, jejich počet se mění. V roce 2005 zasílalo hlášení do DIS 34 léčebně kontaktních center v okresech Moravskoslezského kraje (tabulka 1).

DIS není systémem, který by zachycoval i experimentující část populace, která ještě nemá zdravotní nebo jiné problémy, které je motivují k návštěvě kontaktního centra, a ani „skrytou populaci uživatelů drog“, kteří jakoukoliv pomoc těchto center odmítají. Celkový počet uživatelů drog je tedy obtížně odhadnutelný. Na uváděná čísla je potřeba nahlížet s uvedenými omezeními.

Tabulka 1 – Počty hlásících LK center v MS kraji v roce 2005

	Nízkoprahová	Ambulantní	Lůžková	Celkem L/K center
Bruntál	1	1	1	3
Frýdek – Místek	1	4	2	7
Karviná	4	3	0	7
Nový Jičín	0	3	0	3
Opava	1	0	2	3
Ostrava	2	8	1	11
MSK	9	19	6	34

2. Incidence žadatelů o léčbu - uživatelů drog v MS kraji

(= všichni noví žadatelé (uživatelé drog) o první léčbu v životě, v roce 2005, v MS kraji)

V roce 2005 bylo hlášeno celkem 410 nových žadatelů o léčbu - uživatelů drog z 6 okresů Moravskoslezského kraje (tabulka 2). V přepočtu na 100 tisíc obyvatel je celokrajská incidence 32,8 případů, v okresech se incidence pohybuje od 8,4 v okr. Frýdek – Místek do 56 případů v okrese Opava. Incidenci přesahující 30 na 100 tisíc obyvatel hlásily také okresy Karviná (36,7) a Ostrava (40,9). Z celkového počtu nových žadatelů o léčbu - uživatelů drog v roce 2005 je 95,1 % ve věku 15-39 let. Specifická incidence této věkové skupiny je 82,9 případů na 100 tisíc obyvatel.

Tabulka 2 – Incidence a specifická incidence žadatelů o léčbu - uživatelů drog na 100 tis. obyvatel v okresech MS kraje v roce 2005

Region	Celkem		Věk. skupina 15-39 let	
	abs. počet	na 100 tisíc	abs. počet	na 100 tisíc
Bruntál	15	15,1	13	33
Frýdek - Místek	19	8,4	18	21,4
Karviná	101	36,7	93	90
Nový Jičín	47	29,5	47	78
Opava	101	56	98	145,8
Ostrava	127	40,9	121	104,4
MSK	410	32,8	390	82,9

Zastoupení uživatelů drog podle věkových skupin znázorňuje tabulka 3. Pořadí věkových skupin: ve věku 15 -19 let je 48,8 %, 24,9 % ve věku 20 – 24 let a 21,4 % ve věku 25 – 39 let. 6 uživatelů je mladších 15 let, třináct je starších 40 let. U jedné ženy se nepodařilo zjistit věk.

Tabulka 3 – Noví žadatelé o léčbu – uživatelé drog podle věkových skupin a pohlaví v okresech MS kraje v roce 2005

Okres	do 15 let		15-19 let		20-24 let		25-39 let		40 a více		neznámo		Celkem		všech
	M	Ž	M	Ž	M	Ž	M	Ž	M	Ž	M	Ž	M	Ž	
BR	0	0	2	1	5	2	3	0	1	1	0	0	11	4	15
FM	0	0	3	3	7	1	4	0	0	1	0	0	14	5	19
KA	3	1	35	12	23	5	18	0	3	1	0	0	82	19	101
NJ	0	0	36	10	1	0	0	0	0	0	0	0	37	10	47
OP	0	0	25	11	22	4	32	4	2	1	0	0	81	20	101
OV	2	0	45	17	25	7	20	7	2	1	0	1	94	33	127
MSK	5	1	146	54	83	19	77	11	8	5	0	1	319	91	410

Preference jednotlivých druhů drog se v porovnání s minulým rokem v MS kraji nezměnila. Nejužívanější drogou je pervitin (48,5 % nových žadatelů o léčbu - uživatelů drog), následuje marihuana (35,9 %), toluen a jiná ředidla (7,1 %) a heroin (4,4 %). Přehled užívaných základních drog v MS kraji v roce 2005 podle jednotlivých okresů je uveden v tabulce 4. Polovina z celkového počtu 410 nových žadatelů o léčbu - uživatelů drog kombinuje užívání základní drogy s další jinou drogou.

Tabulka 4 – Základní droga - počty nových žadatelů o léčbu - uživatelů drog podle okresů v MS kraji, 2005

Základní droga	BR	FM	KA	NJ	OP	OV	MSK
Pervitin	3	10	46	13	67	60	199
Marihuana	7	7	46	22	17	48	147
Toulen a jiná ředidla	2	1	4	10	6	6	29
Heroin	2	0	0	0	5	11	18
Ostatní	1	1	5	2	6	2	17
Celkem	15	19	101	47	101	127	410

Oblíbenost drog je závislá na věku uživatele (tabulka 5). Marihuana je nejvíce zneužívanou drogou v nižších věkových skupinách: do 19 let (přes 50 %), následuje pervitin (36 %) a toulen a jiná ředidla (přes 10 %). Naopak pervitin je nejvíce zneužíván ve věkových skupinách nad 20 let (od 25 do 39 let až v 70,4 %), následuje marihuana (15,9 %) a heroin (9,1 %).

Tabulka 5 – Základní droga - počet nových žadatelů o léčbu - uživatelů ve věkových skupinách v MS kraji, 2005

Základní droga	Věkové skupiny						Celkem
	do 15 let	15-19 let	20-24 let	25-39 let	40 a více	neznámo	
Pervitin	0	72	60	62	5	0	199
Marihuana	4	101	26	14	1	1	147
Toulen a jiná ř.	2	20	3	2	2	0	29
Heroin	0	2	8	8	0	0	18
Ostatní	0	5	5	2	5	0	17
Celkem	6	200	102	88	13	1	410

Způsob aplikace základní drogy podle jednotlivých drog a pohlaví je uveden v tabulce 6. Nejčastějším způsobem aplikace drogy je kouření, které bylo zaznamenáno u nových žadatelů ve 40 %. Injekčně byla droga aplikována v 34,9 %, čichána v 19,2 % a perorálně užitá v 4,4 % (obrázek 1).

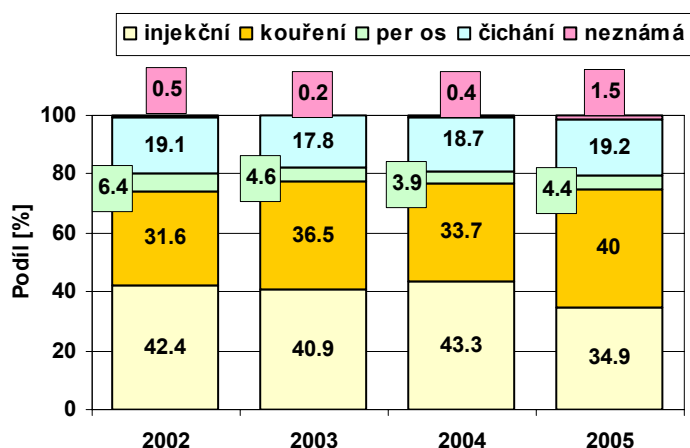
Z celkového počtu nově evidovaných žen v roce 2005 si aplikovaly základní drogu injekčně v 33 %, kouřily v 29,6 %, užily perorálně v 8,8 % a čichaly v 25,3 %. U mužů je pořadí mírně odlišné. Kouřili drogu v 42,9 %, injekčně aplikovali v 35,4 %, čichali v 17,6 % a perorálně užili v 3,13 %. Tato čísla znamenají, že kouření drogy je frekventovanější více u mužů než u žen a naopak perorální užití více preferují ženy. Injekční aplikace je u obou pohlaví přibližně

stejná. Zaznamenali jsme pokles injekční aplikace u heroinu – 66,3 % (2004: 75,4 %) a pervitinu – 55,5 % (2004: 72,4 %) a naopak nárůst v kouření u heroinu 38,8 % (2004: 17,2 %) a pervitinu 4,9 % (2004: 2,1 %).

Tabulka 6 – Základní droga - způsob aplikace podle pohlaví u nových žadatelů o léčbu – uživatelů drog v MS kraji, 2005

Základní droga	Injekčně		Kouření		Čichání		Perorálně		Neznámá		Celkem	
	muži	ženy	muži	ženy	muži	ženy	muži	ženy	muži	ženy	muži	ženy
Pervitin	105	27	5	5	33	17	0	5	1	1	144	55
Marihuana	0	0	126	21	0	0	0	0	0	0	126	21
Toulen a ředid.	0	0	0	0	23	5	1	0	0	0	24	5
Heroin	7	3	6	1	0	1	0	0	0	0	13	5
Ostatní	1	0	0	0	0	0	9	3	2	2	12	5
Celkem	113	30	137	27	56	23	10	8	3	3	319	91

Obrázek 1 – Aplikace základní drogy u nových žadatelů o léčbu v MS kraji v letech 2002-2005

V roce 2005 bylo z celkového počtu 410 nových uživatelů drog zaznamenáno 50 % užívajících jen základní drogu, jednu další drogu k základní droze uvádí 50 % osob a 14,1 % kombinuje základní drogu s nejméně dvěma drogami. Spektrum drog kombinovaných se základní drogou tvoří vedle marihuany a pervitinu nejvíce extáze a toulen (tabulka 7).

Tabulka 7 – Drogy užívané v kombinaci se základní drogou u nových žadatelů o léčbu – uživatelů drog v MS kraji, 2005

Název drogy	Sekundární droga 1			Sekundární droga 2		
	muži	ženy	celkem	muži	ženy	celkem
Pervitin	32	7	39	7	1	8
Marihuana	83	34	117	12	3	15
Extáze	20	3	23	17	5	22
Toulen a jiná řed.	8	0	8	1	2	3
Opiáty	2	1	3	0	0	0
Halucinogeny	4	0	4	7	1	8
Kokain	2	0	2	0	0	0
Jiné drogy a léky	2	2	4	0	1	1
Alkohol	2	0	2	1	0	1
Ostatní	2	1	3	0	0	0
Celkem	157	48	205	45	13	58

V MS kraji v roce 2005 převládalo u nových žadatelů o léčbu - uživatelů drog základní vzdělání (62,6 %). Další nejpočetnější skupinou jsou žadatelé se SŠ bez maturity (24,1 %). Pravidelné zaměstnání má pouze 10,7 %. Nezaměstnaných či příležitostně pracujících bylo 40,4 %. Nejčastěji uváděnou kategorií se stal student, žák (42,4 %). Dále ze zaznamenaných údajů vyplývá, že více než polovina žadatelů (56,5 %) žije s rodiči. S partnerem či přáteli žije 12,6 % a 11,4 % udává, že žije osaměle. Alarmující je, že skoro 4 % žijí společně s dětmi.

Závěrem lze říci, že novým uživatelem – žadatelem o léčbu v MS kraji v roce 2005 je z 50 % student, nebo žák, ve věku 15-19 let žijící ve společné domácnosti s rodiči. Jeho základní drogou je marihuana (49 %) a pervitin (35 %), který aplikuje injekčně v 55 %. Na druhé polovině se převážnou částí podílejí nezaměstnaní, žijící buď sami, nebo s přáteli, ve věku 20-39 let. Základní drogou je pervitin (64,2 %) aplikující z 72 % injekčně a marihuana (21 %).

3. Incidence žadatelů o léčbu - gamblerů v MS kraji

(=všichni noví žadatelé - gambleři (patologičtí hráči) o první léčbu v životě, v roce 2005, v MS kraji)

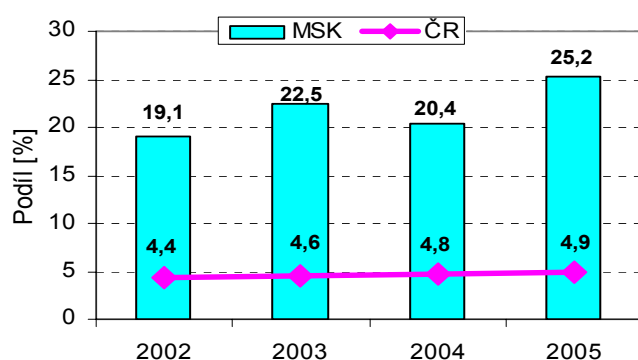
Ze 3 okresů MS kraje bylo hlášeno 138 nových žadatelů o léčbu s patologickým hráčstvím (tabulka 8), v osmi případech se jedná o ženy, z 75 % starších 40 let. Nejvíce je zastoupená věková skupina 25-39 let (50 %), a skupina nad 40 let (26,8 %). Nejvyšší počet gamblerů vykazuje psychiatrická léčebna v Opavě (48,6 %). Tři noví žadatelé o léčbu kombinují gambling s užitím sekundární drogy (heroin, marihuana, pervitin).

Tabulka 8 – Gambling podle okresů a věkových skupin u nových žadatelů o léčbu v MS kraji, 2005

Okres	Věkové skupiny										Celkem	
	Do 15 let		15-19 let		20-24 let		25-39 let		40 a více		absolutní počet	na 100 tis.
	muži	ženy	muži	ženy	muži	ženy	muži	ženy	muži	ženy		
FM	0	0	0	0	2	0	6	0	2	0	10	4,4
OP	0	0	1	0	13	0	29	0	18	6	67	37,15
OV	0	0	5	0	9	2	34	0	11	0	61	19,64
MSK	0	0	6	0	24	2	69	0	31	6	138	11,02

Ze všech nových žadatelů o léčbu v roce 2005 v MS kraji (548 osob) je 25,2 % osob s patologickým hráčstvím (obrázek 2). Náš kraj vykazuje v rámci ČR již několik let nejvyšší počet gamblerů.

Obrázek 2 – Gambling jako základní droga u nových žadatelů o léčbu, procentuální porovnání MSK a ČR v letech 2002-2005

4. Intoxikace v souvislosti s užíváním drog

(= otrava v souvislosti s užíváním nelegálních návykových látek)

V Moravskoslezském kraji je v roce 2005 hlášeno 143 intoxikací ze všech 6 okresů (tabulka 9). Ze 74,8 % se jedná o muže.

Tabulka 9 – Intoxikace u uživatelů drog podle okresů a pohlaví v MS kraji, 2005

okres	muži	ženy	celkem
Bruntál	4	3	7
Frýdek – Místek	6	1	7
Karviná	0	1	1
Nový Jičín	2	3	5
Opava	65	2	67
Ostrava	30	26	56
MSK	107	36	143

Nejčastěji užitou skupinou základních drog u intoxikovaných jsou stimulantia (31,4 %), a to zejména pervitin. Dále pak sedativa a hypnotika (23,1%). Heroin a ostatní opiáty se podílejí 9,1 % (tabulka 10). V jednotlivých okresech se pořadí v zastoupení základní drogy různí. U Opavy má jednoznačné prvenství pervitin (63%), z celkového počtu všech intoxikovaných pervitinem v kraji to znamená až 95,4%. Ve Frýdku - Místku a Karviné je to marihuana a Bruntále, Ostravě a Novém Jičíně jiné drogy a léky.

Tabulka 10 – Intoxikace drog podle základní drogy a pohlaví v MS kraji, 2005

Základní droga	muži	ženy	celkem
Heroin a ostatní opiáty	11	2	13
Stimulantia	41	4	45
Kanabinoidy	7	1	8
Sedativa, hypnotika, psychofarmaka	15	18	33
Halucinogeny	6	0	6
Prchavá rozpustidla	10	1	11
Jiné drogy a léky	17	10	27
Celkem	107	36	143

Poprvé si otravu způsobilo 67,8 %, k opakované intoxikaci došlo u 21 % a u 11 % nebyl údaj o frekvenci užití zjištěn. Ve věkových skupinách byl nejvíce zastoupen věk 25-39 let (33,5 %) a věk 20-24 let (25,2 %). Nejméně intoxikovaných bylo mladších 15 let, a to 1 chlapec (tabulka 11).

Tabulka 11 – Intoxikace uživatelů drog podle věkových skupin a frekvence užití

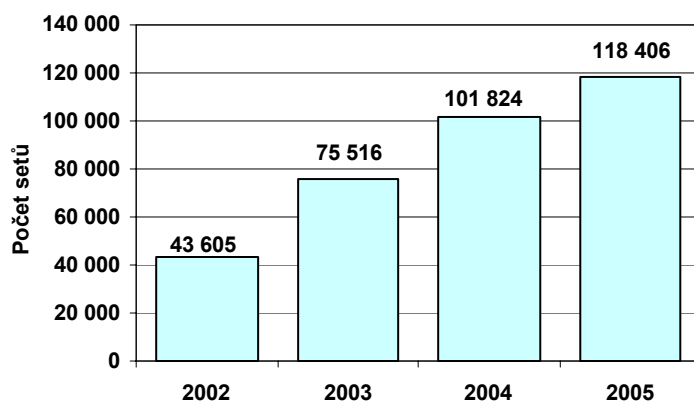
Frekvence užití	Věkové skupiny					Celkem
	do 15 let	15-19 let	20-24 let	25-39 let	40 a více	
poprvé	0	20	29	39	9	97
opakované	1	8	4	8	9	30
nezjištěno	0	2	3	1	10	16
Celkem	1	30	36	48	28	143

5. Výměnný program stříkaček a jehel

Tento program patří do komplexu služeb nízkoprahových léčebně kontaktních LK center. Výměny probíhají jak v centrech, tak v terénu. Hlavním cílem terénního programu je navázat kontakt s lidmi užívajícími drogy, kteří nejsou efektivně zachycováni existujícími institucemi, a motivovat je ke změně rizikového chování spojeného s užíváním návykových látek, například sdílení jehel. Výměna sterilních injekčních stříkaček a jehel nemá pouze preventivní charakter, ale je také prostředkem k navázání kontaktu s touto komunitou.

V Moravskoslezském kraji se počet výměn neustále zvyšuje (obrázek 3). V roce 2005 bylo vyměněno 118 406 injekčních setů, což je o 16 582 kusů více než v roce 2004. Výměnný program probíhal ve všech 6 okresech (tabulka 12), buď v LK centrech, nebo v terénu. Převážnou část výměn zaznamenala Ostrava (36,3 %) a Frýdek – Místek (34,8 %).

Obrázek 3 – Výměnný program stříkaček a jehel v MSK v letech 2000-2005

Tabulka 12 – Počet výměn stříkaček a jehel v jednotlivých okresech MS kraje, 2005

Okres	počet výměn
Bruntál	4 380
Frýdek - Místek	41 267
Karviná	12 688
Nový Jičín	13 770
Opava	3 760
Ostrava	42 941
MSK	118 406

6. Prevalence žadatelů o léčbu - uživatelů drog v MS kraji

(= všichni, kteří v průběhu roku 2005 alespoň jedenkrát navštívili některé zařízení poskytující péči osobám užívajícím drogy)

V roce 2005 bylo hlášeno celkem 675 všech žadatelů o léčbu – uživatelů drog z 6 okresů MS kraje. Celokrajská prevalence žadatelů o léčbu – uživatelů drog je 53,9 na 100 000 obyvatel. V okresech se prevalence pohybuje od 19,8 do 112 případů. Z celkového počtu všech žadatelů o léčbu – uživatelů drog v roce 2005 je 93,6 % ve věku 15 – 39 let. Specifická prevalence této věkové skupiny je 134,4 případů na 100 000 obyvatel (tabulka 13).

Tabulka 13 – Prevalence a specifická prevalence žadatelů o léčbu – uživatelů drog na 100 tis. obyvatel v okresech MS kraje v roce 2005

Region	Celkem		Věk. skupina 15-39 let	
	abs. počet	na 100 tis.	abs. počet	na 100 tis.
Bruntál	22	22,2	18	45,7
Frýdek - Místek	45	19,8	39	46,4
Karviná	152	55,2	140	135,4
Nový Jičín	49	30,8	49	81,4
Opava	202	112	191	284,2
Ostrava	205	66	195	168,3
MSK	675	53,9	632	134,4

Zastoupení všech žadatelů o léčbu – uživatelů drog podle věkových skupin znázorňuje tabulka 14. Pořadí věkových skupin: ve věku 15 – 19 let je 36 %, ve věku 25 – 39 let je 29 % a ve věku 20 – 24 let je 28,6 %. 7 žadatelů je mladších 15 let a 35 je starších 40 let.

Tabulka 14 – Všichni žadatelé o léčbu - uživatelé drog podle věkových skupin a pohlaví v okresech MS kraje v roce 2005

Okres	Do 15 let		15-19 let		20-24 let		25-39 let		40 a více		neznámo		Celkem		
	M	Ž	M	Ž	M	Ž	M	Ž	M	Ž	M	Ž	M	Ž	všech
BR	0	0	2	1	7	3	4	1	2	2	0	0	15	7	22
FM	0	0	6	3	15	6	8	1	4	2	0	0	33	12	45
KA	3	1	40	16	38	6	37	3	6	2	0	0	124	28	152
NJ	0	0	37	11	1	0	0	0	0	0	0	0	38	11	49
OP	0	1	36	21	52	7	68	7	7	3	0	0	163	39	202
OV	2	0	50	20	45	13	47	20	6	1	0	1	150	55	205
MSK	5	2	171	72	158	35	164	32	25	10	0	1	523	152	675

Preference jednotlivých druhů drog se s porovnáním minulého roku příliš v MS kraji nezměnila. Nejužívanější drogou je pervitin – 55 % všech žadatelů o léčbu – uživatelů drog, následuje marihuana – 25,3 %, heroin a ostatní opiáty - 8,2 % a toulén a jiná ředidla 6,5 %. Přehled užívaných drog MS kraje podle jednotlivých okresů je uveden v tabulce 15.

Tabulka 15 – Základní drogy - počty všech žadatelů o léčbu - uživatelů drog podle okresů v MS kraji, 2005

Základní drogy	BR	FM	KA	NJ	OP	OV	MSK
Pervitin	8	27	81	13	135	107	371
Marihuana	8	9	57	23	23	51	171
Heroin a ostatní opiáty	2	0	2	0	14	37	55
Toulén a jiná ředidla	3	3	5	11	14	8	44
Ostatní *	1	6	7	2	16	2	34
Celkem	22	45	152	49	202	205	675

* sedativa, hypnotika 12x, jiné drogy a léky 14x, halucinogeny 5x, extáze 2x, hašiš 1x,

Oblíbenost drog ve věkových skupinách je mírně odlišná. Mladší 20 let preferují marihuanu (46,4 %), pervitin (40,8 %) a toulén a jiná ředidla (9,6 %). Dvacetiletí a starší zase pervitin (66,5 %), marihuanu (13,3 %) a opiáty (12,5 %) - tabulka 16.

Tabulka 16 – Základní drogy - počet všech žadatelů o léčbu – uživatelů drog ve věkových skupinách v MS kraji, 2005

Základní drogy	Věkové skupiny						Celkem
	do 15 let	15-19 let	20-24 let	25-39 let	40 a více	neznámo	
Pervitin	0	102	130	129	10	0	371
Marihuana	5	111	33	19	2	1	171
Toulén a jiná ř.	2	22	7	8	5	0	44
Heroin a ost. opiáty	0	3	15	34	3	0	55
Ostatní	0	5	8	6	15	0	34
Celkem	7	243	193	196	35	1	675

V roce 2005 bylo z celkového počtu 675 všech žadatelů o léčbu – uživatelů drog zaznamenáno 43,7 % užívajících jen základní drogu, jednu další drogu k základní droze uvádí 52,7 % osob a 14,2 % kombinuje základní drogu s nejméně dvěma drogami. Spektrum drog kombinovaných se základní drogou tvoří vedle marihuany a pervitinu nejvíce extáze, opiáty a toulén a jiná ředidla - tabulka 17.

Tabulka 17 – Drogy užívané v kombinaci se základní drogou u všech žadatelů o léčbu – uživatelů drog v MS kraji, 2005

Název drogy	Sekundární droga 1			Sekundární droga 2		
	muži	ženy	celkem	muži	ženy	celkem
Pervitin	54	10	64	9	2	11
Marihuana	143	54	197	19	7	26
Extáze	28	6	34	21	6	27
Toulen aj. ředidla	13	2	15	3	2	5
Opiáty*	11	6	17	3	0	3
Halucinogeny	5	0	5	11	2	13
Kokain	2	0	2	1	0	1
Jiné drogy a léky	6	4	10	1	1	2
Alkohol	5	0	5	4	3	7
Ostatní	6	1	7	1	0	1
Celkem	273	83	356	73	23	96

*včetně metadonu a subutexu

Způsob aplikace základní drogy u všech žadatelů o léčbu – uživatelů drog s porovnáním nových žadatelů o léčbu v roce 2005 se významně liší. U všech žadatelů o léčbu se do popředí dostala injekční aplikace (48,4 %) a dále pak kouření (28,1 %), čichání (16,4 %) a perorální užití v (6 %).

Z celkového počtu všech žen – žadatelek o léčbu v roce 2005 si aplikovaly základní drogu injekčně v 46,7 %, čichaly v 21,7 %, kouřily v 19,7 % a užíly perorálně v 9,8 %. U mužů je pořadí mírně odlišné. Injekčně aplikovali drogu v 48,9 %, kouřili v 30,6 %, čichali v 14,9 % a užíli perorálně v 4,8 %.

Způsob aplikace základní drogy podle jednotlivých drog a pohlaví je uveden v tabulce 18.

Tabulka 18 – Základní droga – způsob aplikace podle pohlaví u všech žadatelů o léčbu – uživatelů drog v MS kraji, 2005

Základní droga	Injekčně		Kouření		Čichání		Perorálně		Neznámá		Celkem	
	muži	ženy	muži	ženy	muži	ženy	muži	ženy	muži	ženy	muži	ženy
Pervitin	226	60	6	5	42	24	0	5	2	1	276	95
Marihuana	0	0	146	24	0	1	0	0	0	0	146	25
Toulen a ředid.	0	0	0	0	35	7	2	0	0	0	37	7
Heroin	23	10	8	1	1	1	0	1	0	0	32	13
Ostatní	7	1	0	0	0	0	23	9	2	2	32	12
Celkem	256	71	160	30	78	33	25	15	4	3	523	152

V MS kraji v roce 2005 převládá u všech žadatelů o léčbu – uživatelů drog základní vzdělání (51,5 %) a (6,1 %) ho ještě nedokončilo. Druhou nejpočetnější skupinou jsou žadatelé s SŠ bez maturity (25,5 %). Ve všech okresech převládá shodně základní vzdělání (od 40,9 % Bruntál po 89,7 % Nový Jičín).

Převažují nezaměstnaní (50,5 %) a kategorie student, žák (30,2 %). Pravidelné zaměstnání má pouze 12,2 %. Pouze v Novém Jičíně je pořadí odlišné, převažují studenti (98 %).

Polovina všech žadatelů (51,7 %) žije s rodiči. 15,1 % žije osaměle a 8,7 % žije společně s partnerem či přáteli. 4 % žijí společně s dětmi (tabulka 19, 20, 21).

Tabulka 19 – Vzdělání u všech žadatelů o léčbu – uživatelů drog podle okresů v MS kraji, v roce 2005

Vzdělání u všech žadatelů o léčbu – uživatelů drog	Jednotlivé okresy						Celkem MSK
	BR	FM	KA	NJ	OP	OV	
Nedokončené	2	0	6	4	19	10	41
Základní	9	19	83	44	70	123	348
SŠ bez maturity	6	18	54	1	39	54	172
SŠ s maturitou	2	5	9	0	69	12	97
Vyšší odborné	1	0	0	0	2	0	3
Vysokoškolské	1	1	0	0	1	1	4
Neznámo	1	2	0	0	2	5	10
CELKEM	22	45	152	49	202	205	675

Tabulka 20 – Zaměstnání u všech žadatelů o léčbu – uživatelů drog podle okresů v MS kraji, v roce 2005

Zaměstnání u všech žadatelů o léčbu – uživatelů drog	Jednotlivé okresy						Celkem MSK
	BR	FM	KA	NJ	OP	OV	
Pravidelné	4	6	12	1	35	24	82
Student	7	6	43	48	44	56	204
Důchodce	1	5	5	0	11	1	23
Nezaměstnaný	10	27	90	0	105	109	341
Jiná možnost	0	1	2	0	7	12	22
neznámo	0	0	0	0	0	3	3
CELKEM	22	45	152	49	202	205	675

Tabulka 21 – „S kým klient žije“ u všech žadatelů o léčbu – uživatelů drog podle okresů v MS kraji, v roce 2005

„S kým klient žije“ u všech žadatelů o léčbu – uživatelů drog	Jednotlivé okresy						Celkem MSK
	BR	FM	KA	NJ	OP	OV	
Neznámo	0	0	0	0	0	4	4
Sám	5	5	23	1	39	29	102
S rodiči	9	24	87	26	113	90	349
Sám s dítětem	0	0	1	0	2	3	6
S partnerem	5	5	10	0	14	25	59
S partnerem a dětmi	0	5	3	0	13	9	30
S přáteli	2	1	26	0	6	13	48
Jiná možnost	1	5	2	22	15	32	77
CELKEM	22	45	152	49	202	205	675

7. Prevalence žadatelů o léčbu - gamblerů v MS kraji

(=všichni žadatelé - gambleři (patologičtí hráči), kteří v průběhu roku 2005 alespoň jedenkrát navštívili některé zařízení poskytující péči osobám s patologickým hráčstvím v MS kraji)

Ze 3 okresů MS kraje je hlášeno 189 všech žadatelů o léčbu s patologickým hráčstvím, tabulka 22. V jedenácti případech se jedná o ženy, převážně starší čtyřiceti let. Nejvíce je zastoupená věková skupina 25 – 39 let (52,9 %) a skupina nad 40 let (27 %).

Tabulka 22 – Gambling podle okresů a věkových skupin u všech žadatelů o léčbu – uživatelů drog v MS kraji, 2005

Okres	Věkové skupiny										Celkem	
	Do 15 let		15-19 let		20-24 let		25-39 let		40 a více		absolutní počet	na 100 tis.
	muži	ženy	muži	ženy	muži	ženy	muži	ženy	muži	ženy		
FM	0	0	0	0	2	0	7	0	2	0	11	4,84
OP	0	0	1	0	17	0	47	0	26	6	97	53,79
OV	0	0	5	0	11	2	45	1	15	2	81	26,09
MSK	0	0	6	0	30	2	99	1	43	8	189	15,09

8. Závěr

- V roce 2005 došlo ve srovnání s rokem 2004 v Moravskoslezském kraji k poklesu počtu nových i všech žadatelů o léčbu to ve vyšší míře než v České republice.
- V rámci ČR se postavení MS kraje zlepšilo, v roce se řadí MSK na třetí až čtvrté místo v incidenci a prevalenci žadatelů o léčbu – uživatelů drog (v roce 2004 osmé místo).
- MSK disponuje základní sítí 34 L/K center, která jsou však rozložena nerovnoměrně (např. okres Nový Jičín má pouze ambulantní zařízení).
- Rozbor socioekonomických charakteristik uživatelů drog přináší potvrzení vztahu mezi úrovní vzdělanosti a výskytem drogových závislostí.

- Lze konstatovat, že vysoká míra nezaměstnanosti v kraji ovlivňuje výskyt procenta nezaměstnaných nebo příležitostně pracujících ve skupině drogově závislých (téměř 55,5 %).
- Naopak zaměstnaných je v této skupině pouze 12,2 %.
- Obavy vzbuzuje vysoký počet studentů a žáků u všech žadatelů o léčbu 30,2 % a u žadatelů o první léčbu dokonce 42,4 %.
- Stejně jako v ČR je nejčastěji užívaným typem drogy pervitin (55 %) a ostatní stimulantia.
- Heroin vykazuje nižší výskyt v MSK (8,2 % uživatelů) než v ČR (19,7).
- Nebezpečné je vysoké procento osob zneužívajících rozpustidla – 6,5% (ČR 2,1 %).
- Vysoce pravděpodobná je souvislost nepříznivých sociálně ekonomických podmínek kraje s enormně vysokým výskytem gamblerů (1. místo v ČR).

Stav na drogové scéně, který je částečně identifikovatelný čísly uvedenými v této zprávě, svědčí o nutnosti přijetí a uskutečňování regionální protidrogové politiky v Moravskoslezském kraji. Přitom za prioritní je možno pokládat zlepšení socioekonomických podmínek obyvatel kraje, o čemž svědčí těsný vztah mezi nezaměstnaností a výskytem závislostí obecně. Ve vztahu k dětem a mládeži je nutno nadále podporovat zaměření preventivních aktivit na jejich volný čas a programově, komplexně řešit prevenci sociálně patologických jevů.